

Asia: VN/10574/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Johdanto

Kiitämme mahdollisuudesta lausua Valtiovarainministeriön ehdotukseen muuttaa sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annettua lakia, erityisesti kaivostoiminnassa ja konesaleissa käytettävän sähkön verotusta. Esitetty muutos verotukseen ei ole Suomen kannalta kokonaisuus huomioiden kannatettava. Tämä lausunto esittää perustelut, miksi ehdotettu muutos tulisi perua joko kokonaan tai ainakin hukkalämpöä hyödyntävien konesalien osalta.

Taustaa: TLS Energy Oy valmistelee Pellon kaukolämmön sähköistämistä konseptilla, johon kuuluu konesalin lisäksi lämpöpumppu ja sähkökattila. Pellon hankkeessa nykyinen turpeen, hakkeen ja öljyn polttamiseen perustuva lämmöntuotanto korvattaisiin datakeskuksen hukkalämmöllä. Niin sanottuun energiakylään tulisi laskentakonttien lisäksi lämpöpumppu ja sähkökattila. Datakeskusten hukkalämpö on tarkoitus hyödyntää kaukolämpöverkossa ja mahdollisesti muuhun lämpöä tarvitsevaan liiketoimintaan. Vielä viime kesänä Työ- ja elinkeinoministeriö myönsi TLS Energy Oy:n hankkeelle Suomen kestävän kasvun ohjelman mukaista EU:n RRF-energiainvestointitukea noin 2 miljoonaa euroa. Tukea ei ole vielä maksettu yhtään, koska investointia ei ole käynnistetty.

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotettu veromuutos nostaisi konesalien operointikustannuksia merkittävästi erityisesti suhteessa kilpailijamaihin. Veronkorotusta ei voi siirtää konesalien datankäsittelyn hintaan, koska hinnat määräytyvät globaaleilla markkinoilla. Sen sijaan hinnat jouduttaisiin siirtämään konesalien tuottaman kaukolämmön hintaan, mikä käytännössä nostaa kansalaisten lämmityskuluja merkittävästi. Konesali-investoinnit Suomeen tulisivat vähenemään merkittävästi, meneillään olevia hankkeita saatetaan joutua lopettamaan ja jo käytössä olevia konesalien toiminta lopettaa kokonaan. Tämä heikentäisi Suomen kilpailukykyä kansainvälisillä markkinoilla ja johtaisi investointien siirtymiseen muihin maihin. Suomen teollisuuden sähkönkäyttö on vähentynyt yli vuosikymmenen ajan. Samaan aikaan sähköntuotannon määrä Suomessa on kasvanut.

Erityisesti pienemmät datakeskukset sijoittuisivat jakeluverkkoalueille. Kun sähkönsiirto jakeluverkossa kasvaa, hinnankorotuspaineet vähenevät kaikilta asiakkailta.

Ympäristövaikutukset

Ehdotettu muutos hidastaisi merkittävästi hiilineutraaliin kaukolämmön tuotantoon siirtymistä. Esimerkiksi Pellon energiakylähankkeen tavoitteena on tuottaa kohtuuhintaista kaukolämpöä hiilineutraalisti. Jos hanketta ei toteuteta, kaukolämpö tuotettaisiin todennäköisesti edelleen polttamalla. Pellon energiakylähankkeen hiilidioksidipäästöjen vähentäminen vastaisi noin 1000 polttomoottorikäyttöisen auton poistamista liikenteestä. Tämä on varsin merkittävä päästövähennys huomioiden, että Pelloon oli rekisteröity vuoden 2024 lopussa 1888 henkilöautoa. Kun nämä luvut skaalaa koko Suomeen, saa käsityksen kuinka suuri positiivinen ympäristövaikutus konesaleilla on verohuojennuksen avustamana Suomen hiilidioksidivähennystavoitteisiin.

Kilpailukyky ja investoinnit

Sähköverolla on merkittävä vaikutus päätöksiin siitä, mihin maihin investoinnit tullaan tekemään. Jos Suomi ei ole kilpailukykyinen, investoinnit ohjautuvat muihin maihin vieden mennessään hyödyt kuten kiinteistöveron, yritysveron sekä suorat ja epäsuorat työllisyysvaikutukset tuloveroineen. Tämä heikentäisi Suomen taloudellista asemaa ja vähentäisi mahdollisuuksia houkutella uusia investointeja.

Verokannan merkitys

Konesalien luokittelu teollisuuden veroluokkaan tehtiin sillä tarkoituksella, että se ohjaa investointeja Suomeen. Tällä veroratkaisulla onkin ollut suuri merkitys konesalien investointien toteutumisessa Suomeen. Konesaleja tarvitaan tulevaisuudessa tietty määrä globaalisti, ja niiden investoinnit ohjautuvat niihin maihin, joissa operointikustannukset verojen jälkeen ovat kilpailukykyisimmät. Jos Suomi menettää kilpailukykynsä, investoinnit suuntautuvat muihin maihin, mikä heikentää Suomen taloudellista asemaa ja vähentää mahdollisuuksia houkutella uusia investointeja.

Negatiiviset seikat konesalien verokohtelun muutoksessa

Ehdotetun konesalien verokohtelun muutoksen negatiiviset seikat ovat seuraavat:

Investointien määrä Suomeen vähenee: Konesalien investoinnit ohjautuvat maihin, joissa operointikustannukset ovat alhaisemmat.

Yritys- ja kiinteistöverotulot vähenevät: Vähemmän investointeja tarkoittaa vähemmän verotuloja.

Työpaikat vähenevät: Konesalien tuomat suorat ja epäsuorat työpaikat vähenevät, mikä pienentää tuloverotuloja ja kasvattaa valtion työttömyysmenoja.

Vientitulot jäävät saamatta: Suomelta jää saamatta vientituloloja, joita konesalit tuo.

Hiilineutraaliustavoite karkaa kauemmas: Lämmitykseen on käytettävä muita vaihtoehtoja, jotka ovat usein polttoon perustuvia.

Sähkön kulutuksen lisääminen vaikeutuu: Suomeen on toivottu lisää sähkön kulutusta. Jos kulutusta ei ole, investoinnit myös sähkön tuotantoon tyrehtyvät, jolloin verotuloja jää saamatta.

Joustavat ratkaisut sähkön kulutukseen menetetään: Sähkön kulutukseen kaivataan joustavia ratkaisuja, ja osa konesaleista toimii erinomaisesti joustavana kulutuksena. Lakiehdotuksella tämäkin etu menetettäisiin.

Suomi saa ennakoimattoman toimintaympäristön maineen: Yllättävä ja heikosti valmisteltu veromuutos ja poukkoilu verotuksessa luo mittaamatonta vahinkoa Suomen maakuvalle. Teollisten investointien valmistelu on pitkäjänteistä.

Ristiriitainen verokohtelu

On huomionarvoista, että sähkökattilat saisivat edelleen verohuojennuksen, mutta konesalit eivät. Tämä on varsin ristiriitaista, sillä konesalit tuottavat tarvitsemastaan tehosta lähes 100% lämpöä, kuten myös sähkökattilat. Erona on, että konesali on paljon hyödyllisempi, koska konesali tuottaa yhteiskunnalle samalla tehomäärällä paljon enemmän hyötyä kuin pelkkä sähkökattila, jossa ainoastaan lämmitetään vettä. Erityisen monimutkaiseksi ristiriitainen verokohtelu menee käytännössä esimerkiksi Pellon hankkeessamme, jossa on konesalin lisäksi lämpöpumppu ja sähkökattila.

Lausuntomme

Suosittellemme, että hallitus harkitsee uudelleen ehdotettua muutosta ja ottaa huomioon laajasti sen negatiiviset vaikutukset talouteen, ympäristöön ja kilpailukykyyn. On tärkeää löytää ratkaisuja, jotka tukevat sekä taloudellista kasvua että ympäristön kestävyyttä. Ensisijaisesti esitämme, että verotusta ei muuteta. Toissijaisesti esitämme, että sellaiset konesalit, jotka muuttavat suuren osan kuluttamastaan sähköstä kaukolämmöksi tai jotka kykenevät tukemaan sähköjärjestelmää varavoimalla tai osallistumalla reservimarkkinoille, tulisi edelleen kuulua II-veroluokkaan.

TLS Energy Oy

Tomi Honkala

Liiketoimintajohtaja

Sakke Rantala

Toimitusjohtaja

Rantala Sakke
TLS Verkko Oy - TLS Energy Oy